

b) zkušenost s jednotlivými „hudebními“ jazyky

Postup:

- diachronní – doba vzniku skladby
- synchronní – rozdílné vyjadřovací prostředky skladeb z různých období
- podle srozumitelnosti hudebního jazyka

SŠ: nejvíce se osvědčuje postupovat chronologicky a vytvářet poslechové zkušenosti (zvukový obraz) – **opěrné body**

- poslech propojujeme s ostatními složkami – vokální, instrumentální, pohyb apod.
- volíme vhodné skladby, ne příliš rozsáhlé nebo složité obsahově nebo formálně
- ne příliš dlouhé (max 10 minut)
- efektní, výrazné, typické
- instrumentální i vokální skladby všech forem
- technicky kvalitní zvuk, kvalitní orchestr nebo interpret

U absolutní hudby vzrůstá význam **vhodných pomocných prostředků** (scaffolds – opora, lešení) nebo aktivit, jimiž podpoříme vnímání díla.

Konkrétní možnosti:

pracovní list, schéma skladby, poslechová mapa, slovní upozornění předem nebo komentář přímo do znění skladby v pracovním poslechu, obrázek, aktivizace – zvedni ruku, až uslyšíš..., kreslení, příběh, dialog – životní zkušenosti studentů, využití jiného zpracování dané skladby

Metodické postupy při poslechu hudby se liší především mírou emocionality či naopak racionality, s níž k hudební skladbě přistupujeme.

1. *emocionální přístup*

2. *intelektuální přístup* se zapojením aktivní myšlenkové činnosti

- *analyticko-syntetický*
- *synteticko-analytický*
- *synkritický (srovnávací)*

3. *emocionálně intelektuální přístup*

Přístupy je třeba vhodně vyvážit s ohledem na konkrétní slohové období.

Postup:

1. úvod – zarámování, motivace, případně aktivizační úkoly

2. orientační (pracovní, analytický) poslech – může být tzv. komentovaný, záměrné pozorování významných detailů

3. beseda, dialog se žáky – rozbor slyšeného

Jakou měla skladba náladu? (Kdy by sis ji pustil? Do jakého prostředí, k jaké situaci by se hodila?)

Pomocí přívlastků popiš, jaká byla.

Co mohlo být inspirací?

Jaký by mohla mít název?

Jaké asociace, představy v tobě vyvolávala?

Jak na tebe působila?

Co ti připomínala?

Jak jsi strávil těchto 8 minut?

Jaký videoklip bys ke skladbě natočil?

– pozor na otázku „Proč se ti skladba líbila?“

Proč (čím to bylo), že skladba působila právě takto? – objektivní racionální pohled, všimneme si použitých hudebních prostředků

4. syntetický poslech – žáci již posouchají nerušeně (poslechová mapa), ustupuje funkce didaktická a nastupuje estetická

5. návraty ke skladbě

Tento druh poslechu se také označuje jako **intelektuální**.

Poslech **intuitivní**: neopírá se o teoretické poznatky, učitel pustí skladbu bez komentáře, žáci své spontánní reakce mohou vyjádřit např. pomocí výtvarných technik, výrazového tance apod.

Další doporučení:

- naučit studenty poslouchat soustředěně
- pozorně sledovat jejich reakce na hudbu, podle toho volit další postup
- atraktivní je vlastní interpretace některých skladeb (klavír)
- skladby nejsou jen ilustrací hudební historie, pozor na dlouhý slovní výklad a „popisování“ hudby
- pokud možno propojit poslech s ostatními aktivitami do celistvého tvaru (metody dramatické výchovy)
- každé období pojmout odlišně podle jeho hlavního znaku

